

Mai ehk lehekuu

Lehekuu, ka leht-, lehehakkamise-, lehtemineku-, õie-, toome-, suviste-püha-, sui-, suve- ja külvikuu.

Tähtpäevad

9. Ligupäeval (likopäivä) tegi vadja maarahvas korda küla ühise pesupesemise koht, mis võis asuda jõe, oja, allika, lumbi või järve ääres. Ligu puhastasid vaid naised. Pärast pidutseti – söödi kaasa toodud toitu, joodi, lauldi ja tantisiti. Lõõtspillimees oli ainus mees, kes peole lubati. Mehed puhastasid ühiselt küla kaevu või veevõtukohta, ent see ei pruukinud toimuda ligupäeval.

9. Maahingaus ehk maa hingamise päev on maarahva meelest maaema sünnipäev, mil maa puhkab ja on suur püha. Siis ei kasvatat isegi rohi ja lind ei tegevat pesa. Maa ja taimedega seotud töid ei tehta. Sellel päeval on kõik puud pühad nagu hiies, seega ei või oksagi murda.

19. Suvisted on suve- ja naistepühad, Põhja-Maavallas ka kiige- ja munapühad. Suviste laupäeval koristatakse kodu ja tuuakse kased tuppa. Haljaste okste ja lilledega koos tuuakse koju elujõudu ja edenemist. Setumaal on suvistelaupäev kevadise pekopüha aeg. Kohati on naised ja mehed pidanud seda eraldi. Pühapäeval kogunetakse kiige juurde pidutsema.

Kuu kõvad ja pehmed ajad

- **2. päev** – kuu neljas veerand, kõva aja algus.
- **8. päev** – vana kuu pehme aja algus.
- **10. päev** – kuu loomine.
- **12. päev** – noore kuu kõva aja algus.
- **18. päev** – kuu esimene veerand, pehme aja algus.
- **23. päev** – täiskuu kõva aja algus.
- **25. päev** – täiskuu.

Thunide külvikalender

Mai 2013

Päev	Element	Taime osa
K 1.	Tuli/maa	Vili
N 2.	Maa	Juur
R 3.	Maa/õhk	Juur kl 14ni, kl 15st õis
L 4.	Õhk	Õis
P 5.	Õhk/vesi	Õis kl 11ni, kl 12st leht
E 6.	Vesi	Vili kl 4ni, 5–20 leht, kl 21st vili
T 7.	Vesi	Vili kl 13ni, kl 14st leht
K 8.	Vesi/tuli	Leht kl 11ni, kl 12st vili
N 9.	Tuli	Vili kl 9ni
R 10.	Tuli/maa	
L 11.	Maa	
P 12.	Maa	Juur kl 3st
E 13.	Maa/õhk	Juur kl 6ni, kl 7st õis
T 14.	Õhk	Õis
K 15.	Õhk/vesi	Õis kl 19ni, kl 20st leht
N 16.	Vesi	Leht
R 17.	Vesi/tuli	Leht kl 13ni, kl 14st vili
L 18.	Tuli	Vili
P 19.	Tuli	Vili
E 20.	Tuli/maa	Vili kl 7ni, kl 8st juur
T 21.	Maa	Juur
K 22.	Maa	Juur
N 23.	Maa/õhk	Juur kl 14ni, kl 15–22 õis
R 24.	Õhk/vesi	
L 25.	Vesi	
P 26.	Vesi/tuli	
E 27.	Tuli	Vili kl 16ni ja kl 21st
T 28.	Tuli/maa	Vili kl 21ni
K 29.	Maa	Juur kl 3st
N 30.	Maa/õhk	Juur kl 20ni, kl 21st õis
R 31.	Õhk	Õis

Istutusaeg: **12. mai kl 18 kuni 23. mai kl 22.**

- 2. mail kl 14.14 algab Kuu viimane veerand.
- 10. mail kl 3.28 on Kuu loomine.
- 18. mail kl 7.35 algab Kuu esimene veerand.
- 25. mail kl 7.25 algab täiskuu aeg.

➤ **27. päev** – kuu kolmas veerand, täiskuu pehme aja algus.

➤ **31. päev** – kuu neljas veerand, kõva aja algus.

■ Pehme aeg on hea lagundaja ja mädandaja. Pehmel ajal lähevad haavad kergesti halvaks ja piimhapuks. Siis raiutakse võsa, laotatakse sõnnikut, hävitatakse kahjureid ning külvatakse-istutatakse kõike, mis alla kasvatab. Kõige pehmem aeg on kaduneljapäev.

■ Kõval (kalgil) ajal alustatud või tehtud asjad jäävad püsima: puu ei mädane ja haavad paranevad hästi. Siis külvatakse teravili ja kõik muu, mis peale kasvatab (kapsas täie kuuga). Kõvad-pehmed ajad ei välista noore-vana kuu üldtuntud tähendusi. Kõik, mis kasvama peab tehakse maha ikkagi noore kuuga.

Allikas: "Maavalla kalender 10 226 (2013)", Maavalla Koda